

بازنمایی استعاری جهان‌های زیرشمول در انگاره جهان‌های متن از منظر شناختی:

مطالعه موردی اشعار شیرکو بیگس در سرآغاز کتاب کرسی

بهمن حیدری^۱؛ عامر قیطوری^۲؛ مسعود دهقان (نویسنده مسؤول)^۳

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۷ اسفند ۱۴۰۰؛ تاریخ پذیرش: ۱۹ شهریور ۱۴۰۱؛ صص. ۱-۱۲

DOI: <https://www.doi.org/10.34785/J013.2022.001>

چکیده

کورتیه

لیکولینه‌ودی به‌دست به مبه‌ستی نواندنه‌ودی خوازیی رده‌ندی واتایی جیهانه لاهه‌کیه‌کان له تیوری جیهانه‌کانی ده‌قی ویرس-دا (۱۹۹۹)، به‌ره‌می کورسی دانانی شیرکو بیگه‌سی به‌پیی بوجوونی مه‌عرفه‌یی تاوتوی کردووه. له‌م توئزیننه‌وده‌دا، چیه‌تی دیمه‌نه شیعییه‌کانی شیرکو بیگه‌س له رویی زمانی و جوری روانگه و بوجوونه‌وه خراوته به‌ر باس. میتودی لیکولینه‌وه‌که چو‌نایه‌تی، لیکنده‌وه‌یی-شیکارانیه‌به و داتا‌کان به شتوه‌ی کتیب‌خانه‌یی و له ده‌قی کورسی ده‌ره‌نراون. نووسه‌ران، هه‌روه‌ها، دیبانه‌ویت نه‌وه ده‌ریخن که دیمه‌نه نه‌ده‌بیه‌کانی شیعی شیرکو بیگه‌س چو‌ن بوونه‌ته نامرزی ده‌رپینی بیر و زه‌نبیه‌تی له سه‌ره‌تای کتیبی کورسی‌دا. که‌وابو، به‌پشته‌ستن به‌چه‌مکی خوازه له تیوری جیهانه‌کانی ده‌قدا و به مبه‌ستی تیشک خسته‌سه‌ر روانگه‌ی دانه‌ری ده‌قه‌که، هه‌ولی ده‌رخسته‌نی هیماکانیان له جیهانی خوازیی نه‌م شاعیره کوردزمانه‌دا داوه. نه‌نجامه‌کان ده‌ریانخست که گه‌وره‌خوازه‌ی ژیرخانیی ده‌ره‌کی، وه‌کوو نمونه‌ی هاوشیوه‌ی ناوه‌کی، له ریگه‌ی ورده‌خوازه‌گه‌لی پروکاری با، شیعر، چیروک و شان‌نامه‌وه که به مروّف دژمیردین، دنوئندرینه‌وه.

جستار حاضر با هدف بازنمایی استعاری لایه معنایی جهان‌های زیرشمول در انگاره جهان‌های متن ورت (۱۹۹۹) به بررسی کرسی اثر شیرکو بیگس از منظر رویکرد شناختی پرداخته است. در این پژوهش، ماهیت مناظر شعری شیرکو بیگس به‌لحاظ زبانی و همچنین تعیین نوع منظر و دیدگاه وی مورد بررسی قرار گرفته است. ماهیت روش انجام این پژوهش کیفی، توصیفی-تحلیلی بوده و داده‌ها به روش کتابخانه‌ای از کتاب کرسی اثر شیرکو بیگس گردآوری شده‌اند. نگارندگان، همچنین، قصد دارند تا نشان دهند که چگونه مناظر ادبی شعر شیرکو بیگس، وسیله بیان افکار و ذهنیات او در سرآغاز کتاب کرسی بوده است. بنابراین، با تکیه بر مفهوم استعاره در انگاره جهان‌های متن به رمزگشایی از جهان‌های استعاری این شاعر گردزبان در سرآغاز کتاب کرسی به منظور کشف نگرش پدیدآورنده اثر پرداخته شد. نتایج نشان داد که کلان-استعاره زیرساختی بیرون به‌مثابه درون از رهگذر خرداستعاره‌های روساختی باد، شعر، قصه و نمایشنامه که به عنوان انسان هستند، بازنمایی می‌شوند.

واژه‌گان کلیدی: انگاره جهان‌های متن؛ جهان‌های زیرشمول

واژه‌گان کلیدی: انگاره جهان‌های متن؛ جهان‌های زیرشمول

مه‌عرفه‌یی؛ گه‌وره‌خوازه؛ ورده‌خوازه؛ شیرکو بیگه‌س؛ کورسی.

معرفتی؛ کلان‌استعاره؛ خرداستعاره؛ شیرکو بیگس؛ کورسی.

۱- مقدمه

در اذهان اهل فن، شیرکو بیگس شاعر نوپرداز معاصر گرد، رساترین صدای شعر گردی و بلندآوازه‌ترین شاعر جهانی گرد در عصر حاضر شناخته شده است. نهایی (۱۳۹۸) رمان‌نویس گرد در مقدمه کتاب شناخت‌نامه شیرکو بیگس در مورد شعر وی چنین می‌نویسد:

شعر شیرکو محصول درک و شناخت او از زمان، مکان و جامعه‌ای است که بیش از هفتاد سال در آن زندگی کرده است. ... هر چیزی که در آسمان و زمین و این خاک است از ابر و باد و مه و خورشید تا دشت و کوه و آب و خاک، از موجودات زنده تا اشیاء بی‌جان همه و همه در شعر او ابزار بیان افکار و ذهنیاتش می‌شوند (۱۴۰۰: ۸).

۱. bahmanhaidari90@gmail.com

۱. دانشجوی دکتری، گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

۲. gheitury@gmail.com

۲. دانشیار گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

۳. dehghan_m85@yahoo.com

۳. دانشیار گروه زبان و ادبیات انگلیسی و زبان-شناسی، دانشکده زبان و ادبیات، دانشگاه کردستان، سنندج، کردستان، ایران

بنا به گفته خود شیرکو بیکس نیز اگر طبیعت را از شعر او بگیرند، چیزی به جز یک مشت کلمه از آن باقی نمی‌ماند (صالحی، ۱۳۷۵: ۲۹). هر آنچه که در طبیعت و مکان هست در شعر او جان می‌گیرد تا روایتگر آن چه باشد که بر خودش و جامعه‌اش گذشته است. در یک کلام شعر شیرکو بیکس مبتنی بر طبیعت است و همین مسأله است که مخاطب در مقابل دریایی از خیال و واژه و تصویر قرار می‌گیرد. علی‌رغم این که در محافل ادبی فراوانی به این موضوع اشاره شده است که شعر شیرکو بیکس مبتنی بر طبیعت است و حتی پژوهش‌هایی با رهیافتی شناختی به منظور کشف جهان‌های استعاری شعر شیرکو بیکس انجام شده است، اما هیچ‌یک به تعداد و نوع جهان‌های زیرشمول بازنمایی شده بر مبنای استعاره‌های منظربنیاد در شعر او اشاره‌ای نکرده‌اند؛ بنابراین با توجه به هدف پژوهش که بررسی ماهیت مناظر شعری وی از نظر زبانی و تعیین نوع منظر و بینش شیرکو بیکس است، می‌توان این پرسش را مطرح کرد که چگونه مناظر ادبی شعر شیرکو بیکس، وسیله بیان افکار و ذهنیات او شده‌اند؟ برای پاسخ به پرسش مطرح شده و پشتیبانی از فرضیه‌ای که مناظر ادبی در شعر نقشه‌راه افکار شخصیت ادبی را مشخص می‌کند، سرآغاز کتاب کرسی اثر شیرکو بیکس را به صورت توصیفی-تحلیلی بر اساس جهان‌های زیرشمول^۱ در انگاره‌های متن^۲ (ورث، ۱۹۹۹) مورد بررسی قرار خواهیم داد. انگاره‌های متن، رویکردی شناختی در شعرشناسی شناختی^۳ است که استعاره در چارچوب آن به‌عنوان یک جهان زیرشمول طبقه‌بندی می‌شود. استعاره به‌عنوان یک جهان زیرشمول، بازنمایی از نقشه‌راه زبان و اندیشه پدیدآورنده اثر ادبی است. یکی از ارکان اصلی شعر شیرکو بیکس، شاعر نوپرداز معاصر گرد، شعر مبتنی بر طبیعت است که شاعر بر اساس همین ویژگی آن چه را که بر او و جامعه‌اش گذشته است، روایت می‌کند. انگاره‌های متن به‌عنوان یک ابزار تحلیلی شناختی از آن جایی که مجهز به ابدال‌های زمانی-مکانی است، مشارکت‌های شناختی شرکت‌کنندگان گفتمان را در شناسایی نگرش پدیدآورنده اثر دخیل می‌داند. در ادامه، ابتدا به معرفی این شاعر گردزبان، معرفی پژوهش‌های مرتبط با این نوشتار، و به روش‌شناسی در بخش مقدمه اشاره خواهیم کرد، سپس، به معرفی مختصری از انگاره‌های متن در رویکرد شناختی خواهیم پرداخت. در بخش سوم هم به تحلیل داده‌ها از کتاب کرسی و در پایان به نتیجه‌گیری این بحث می‌پردازیم.

شیرکو بیکس (۱۹۴۰-۲۰۱۳) شاعر معاصر نوپرداز گرد عراقی که در شعر پیرو مکتب عبدالله گوران، پدر شعر نو گردی، بود و نقش بی‌بدیلی در دگردیسی شعر گردی داشت. اولین شعرش را در سن ۱۷ سالگی منتشر کرد و در سال ۱۹۶۸ در بغداد اولین دفتر شعرش را هم با عنوان *تریفه‌ی هه‌لبه‌ست* (پرتو شعر) منتشر کرد. در سال ۱۹۷۰ به‌همراه تعدادی از شاعران و نویسندگان آن زمان لزوم تغییر در شعر گردی و کنارگذاشتن وزن هجایی در شعر گردی را با انتشار بیانیه‌ی روانگه (دیدگاه) اعلام کرد. با ترجمه آثارش به اکثر زبان‌های دنیا شهرتی جهانی یافت و در سال ۱۹۸۸ برنده‌ی جایزه کورت توخولسکی^۴ از کشور سوئد شد و لقب شهروند افتخاری را از کشور ایتالیا دریافت کرد و حتی

1. Epistemic sub-world.

2. Text Worlds Theory.

3. P. Werth.

4. cognitive poetics.

5. K. Tucholsky.

برخی از اشعارش هم در کتاب‌های درسی دانش‌آموزان ایالات متحده آمریکا و کانادا گنجانده شد. در ایران هم گزیده‌های مختلفی از اشعار وی به زبان فارسی برگردانده شد و القاب گوناگونی مانند پادشاه کلمات، سلطان تخیل، امپراتور شعر و دریای مروارید واژه از سوی مترجمان، منتقدان و خوانندگان آثارش به وی داده شد (سجادی، ۱۳۹۵). در سال ۲۰۱۳ در کشور سوئد چشم از جهان فرو بست و بنابر وصیتش در پارک آزادی شهر سلیمانیه به خاک سپرده شد. نتیجه فعالیت‌های ادبی این شاعر پُرکار از سال ۱۹۶۸ تا ۲۰۱۳ بالغ بر ۴۴ اثر است که بیشتر آن‌ها در ایران به کوشش انتشارات آریوحان تجدید چاپ شده‌اند. برای نمونه می‌توان به: *کاوه آهنگر* (۱۹۷۱)، *آهو* (۱۹۷۶)، *دره پروانه‌ها* (۱۹۹۱)، *بوی نامه* (۱۹۹۸)، *صلیب و مار و روزشمار یک شاعر* (۱۹۹۸)، *رنگ‌نامه* (۲۰۰۱)، *مهمان پاییزی* (۲۰۰۲)، *صندلی* (۲۰۰۵)، *گردنبند* (۲۰۰۷)، *اکنون دختری سرزمین من است* (۲۰۱۱) اشاره کرد.

در معرفی پژوهش‌های انجام‌گرفته در راستای نوشتار حاضر، ابتدا به معرفی برخی پژوهش‌های پژوهشگران ایرانی خواهیم پرداخت و بعد از آن، برخی از پژوهش‌های مربوط به پژوهشگران غیرایرانی در مورد کلان استعاره و جهان‌های زیرشمول معرفی خواهند شد. از پژوهش‌های صورت‌گرفته توسط پژوهشگران ایرانی در رابطه با مفهوم کلان‌استعاره و جهان‌های زیرشمول می‌توان به پژوهش‌های زیر اشاره کرد. لطیف‌نژاد رودسری (۱۳۹۶) در مقاله‌ای با عنوان «جهان زیرشمول معرفتی پل ورث در شعر دلم برای باغچه می‌سوزد اثر فروغ فرخزاد» به رمزگشایی از استعاره مفهومی جهان معرفت‌شناختی فروغ فرخزاد پرداخت. علی‌آقایی و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله «کلان‌استعاره دانش: بررسی تطبیقی اشعار شیرکو بیگس و عباس یمینی شریف» نحوه سامان‌دهی کلان‌استعاره زیرساختی دانش از استعاره‌های مفهومی خُرد روساختی از دو شعر از شیرکو بیگس و عباس یمینی شریف را بررسی کردند. علی‌آقایی و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله «رویکردی شناختی به کلان‌استعاره عشق در اشعار شیرکو بیگس» چگونگی انسجام کلان‌استعاره زیرساختی عشق را از استعاره‌های مفهومی خُرد موجود در روساخت بخشی از شعر پایان نمایشنامه از مجموعه *اینک دختری سرزمین من است* اثر شیرکو بیگس را بررسی کردند. علی‌آقایی و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله «کلان‌استعاره شناختی آزادی در اشعار شیرکو بیگس» به بررسی کلان‌استعاره زیرساختی آزادی با استفاده از استعاره‌های خُرد روساختی در مجموعه *اینک دختری سرزمین من است* پرداختند.

همچنین پژوهشگران غیرایرانی در پژوهش‌های مختلفی به مفهوم کلان‌استعاره به عنوان ابزاری مفهومی که انسجام برون‌متنی یا درون‌متنی برای استعاره‌های خُرد فراهم می‌کند، پرداختند که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد. ورث (۱۹۹۴) به وجود یک کلان‌استعاره با استفاده از مجموعه‌ای از استعاره‌های خُرد پرداخت. برخوردار ورث با استعاره، که با روایت‌های شناخت‌گرایانه معاصر مانند لیکاف و جانسون (۱۹۸۰) و لیکاف و ترنر (۱۹۸۹) مطابقت داشت، بر استعاره‌های روساختی یک گفتمان تمرکز نمی‌کرد، بلکه بر کلان‌استعاره‌های پایدار یا گسترده تمرکز می‌کرد که از توالی نمونه‌های مرتبط از استعاره‌های روساختی ناشی می‌شد. پیلر^۶ (۱۹۹۹) در مقاله «کلان‌استعاره در گفتمان هواداران خودرو» به تشریح بدنه گفتمان هواداران خودرو، انواع متن آن و عملکردهای ارتباطی

^۶I. Piller

پرداخت و به دو کلان استعاره گسترده: ماشین‌ها موجودات هستند، با این موجودات بدرفتاری شده است و فعالان حقوق مصرف‌کننده با خودروها بدرفتاری می‌کنند که از طریق انتخاب‌های واژگانی و الگوهای دستوری انسجام یافته بودند، اشاره کرد. لاهی (۲۰۰۳) در بخشی از مقاله «دیدن جنگل برای درختان» در «درختانی در دایره قطب شمال» اثر آل پردی به بررسی جهان‌های استعاری در این شعر پرداخت. بررسی او نشان داد نگرش ادبی شخصیت ادبی در رابطه با منظر ارائه شده در شعر مذکور منجر به ایجاد چندین جهان زیرشمول شد. لاهی (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان «تمام جهان یک جهان زیرشمول است: نقل قول مستقیم و ایجاد جهان زیرشمول در «پس از» اثر نورمن مک‌کیگ^۷»، ضمن آزمون انعطاف‌پذیری کاربست اصول انگاره جهان متن بر متون ادبی به بررسی نحوه شکل‌گیری جهان زیرشمول ایجادشده توسط نقل قول مستقیم و جهان‌های زیرشمول ایجادشده از یک جهان زیرشمول نگرشی پرداخت. همچنین، لاهی (۲۰۰۷) در پژوهش دیگری با عنوان «نگاشت‌های کلان‌استعاری و مناظر شعر کانادایی» با تجزیه و تحلیل نمونه‌ای از ۱۵۰ شعر، تعدادی از کلان‌استعاره‌های متمایز را شناسایی کرد که رابطه بین منظر ادبی بازنمایی‌شده و برخی جنبه‌ها یا موجودیت‌های درون جهان متن ادبی را می‌نگاشتند. کووچش (۲۰۱۰) در یک تقسیم‌بندی از استعاره در ادبیات، به بحث کلان‌استعاره‌ها پرداخت و به امکان وجود کلان‌استعاره‌ها، بدون نمود ظاهری آن‌ها در تمام متون ادبی اشاره کرد. بروس^۸ (۲۰۱۳) در رساله «کلان» استعاره در جهان‌های متن بحران اقتصادی: به سوی نگاهی موقعیتی به استعاره در گفتمان» با تکیه بر مفهوم کلان‌استعاره ورث (۱۹۹۴)، اثرات مفهومی استعاره در سطح گفتمان را در پنج مقاله در خصوص بحران مالی بریتانیا در سال ۲۰۰۸ مورد بررسی و واکاوی قرار داد. رزانووا^۹ و شیلیایف^{۱۰} (۲۰۱۵) در مقاله «کلان‌استعاره به مثابه ابزار انسجام برون‌متنی و انسجام درون‌متنی در یک مجموعه از متون ادبی» به نقش کلان‌استعاره: سگ یک مرد است در چهار رمان از جک لندن پرداختند. وانگ^{۱۱} (۲۰۱۹) در مقاله «تحلیلی بر شعر لی هی از نگاه انگاره جهان زیرشمول» به تحلیل آثار «لی هی» شاعر شعر کلاسیک چینی با استفاده از انگاره جهان زیرشمول پرداخت.

ماهیت روش شناختی جستار پیشرو توصیفی-تحلیلی بوده و انتخاب داده‌های آن برگرفته از سرآغاز کتاب کرسی (۲۰۰۵) اثر شیرکو بیکس است. این کتاب به زبان کردی سورانی است و در سال ۲۰۱۳ توسط سیامند شاسواری به زبان فارسی برگردانده شده است. حکایت‌خوانی و بازگویی رویدادها، رویه کتاب کرسی است که جست‌وجو در خاطرات و تاریخ کرد است که از طریق حافظه یک شهر، آمیخته با یادبودها و حافظه شیرکو بیکس از زبان یک صندلی روایت می‌شود. روش بررسی فرضیه و یا پاسخگویی به پرسش پژوهش با توجه به ماهیت کتاب کرسی و همچنین با در نظر گرفتن ماهیت انگاره جهان‌های متن (ورث، ۱۹۹۹) صورت گرفته است. با در نظر گرفتن ماهیت اصلی کتاب کرسی که مبتنی بر طبیعت است و همچنین سازوکار شناختی لایه جهان‌های زیرشمول در انگاره جهان‌های

⁷N. MacCaig

⁸S. Browse

⁹Z. Rezanova

¹⁰K. Shilyaev

¹¹Q. Wang

متن (ورث، ۱۹۹۹)، پس از استخراج گزیده‌های مورد نظر از سرآغاز کتاب مورد بررسی، در وهله نخست در ابتدای هر داده، نام نویسنده و پس از آمدن داده در انتها، مشخصات آن ارائه شده است. به‌ازای هر نمونه به زبان کردی سورانی معادل آن به زبان فارسی آمده که هر دو نمونه کُردی سورانی و فارسی با یک عدد مشترک شماره‌گذاری شده‌اند. همچنین، در نمونه‌های ارائه‌شده، استعاره‌های روساختی به صورت پررنگ از کلان‌استعاره‌ها که با خطوط مورب نشان داده شده‌اند، مشخص شده‌اند. هنگامی که داده‌ها به این ترتیب مرتب شدند، در وهله دوم، تحلیلی از منظر بازنمایی شده خواهد آمد و سپس ارجاع جهان استعاری بازنمایی شده، مطرح خواهد شد. از آن‌جاکه نگارندگان کُردزبان هستند، برای جلوگیری از دخالت فرایندهای ترجمه، از متن اصلی برای تحلیل استفاده کرده‌اند. گنجاندن ترجمه فارسی، تنها برای درک و فهم مخاطبین فارس‌زبان این پژوهش خواهد بود. همچنین برای سهولت خواندن متن اصلی از آوانویسی بین‌المللی استفاده شده است.

۲- انگاره جهان‌های متن در شعرشناسی شناختی

شعرشناسی شناختی که کاربرد زبان‌شناسی شناختی و روان‌شناسی شناختی در متون ادبی است یک انگاره یا رویکردی واحد نیست، بلکه مجموعه‌ای از انگاره‌ها است که مرز مشخصی ندارد. رویکردهایی خوانشی که در شعرشناسی شناختی فعالیت دارند، ابتدا در رشته‌های دیگری گسترش یافته‌اند و سپس با بافت ادبی مطابقت پیدا کرده‌اند که از آن جمله می‌توان به نظریه طرح‌واره‌ها^{۱۲}، نظریه جهان‌های ممکن^{۱۳}، نظریه فضاها^{۱۴}، نظریه استعاره مفهومی^{۱۵}، نظریه آمیختگی مفهومی^{۱۶} و انگاره جهان‌های متن اشاره کرد که در این میان انگاره جهان‌های متن یکی از تأثیرگذارترین آن‌ها بوده است. فرض اصلی در انگاره جهان‌های متن ورث (۱۹۹۹) آن است که همه گفتمان‌ها با ساخت مجموعه‌ای از فضاها^{۱۷} مفهومی غنی با عنوان جهان‌ها سروکار دارند که شامل جهان گفتمان^{۱۸}، جهان متن^{۱۸} و جهان زیرشمول می‌شوند. جهان گفتمان، مفهوم‌سازی^{۱۹} بافت مکانی-زمانی بی‌واسطه‌ای است که گفتمان در آن اتفاق می‌افتد و شامل حداقل دو شرکت‌کننده^{۲۰} گفتمان (یک گوینده یا نویسنده و یک یا چند شنونده یا خواننده) و یک رویداد زبانی (یعنی گفتمان) است. جهان متن بازنمایی موضوع گفتمان است و برای ساخت آن بر عناصر جهان‌ساز: زمان، مکان، موجودیت‌ها (شخصیت‌ها و اشیاء) و روابط مرتبط بین آن‌ها و گزاره‌های نقش‌گستر که کنش‌ها و فرایندهای موجودیت را با روابط و توصیفات موجودیت را رمزگذاری می‌کنند، تکیه می‌شود. در آخرین دسته از جهان‌های ورث سه نوع جهان پیشنهاد می‌شود: جهان‌های زیرشمول اشاره‌ای، که با ابدال زمانی یا مکانی ایجاد

12. Schema theory.

13. Possible worlds theory.

14. Mental spaces theory.

15. Conceptual theory.

16. Conceptual blending.

17. Discourse world.

18. Text world.

19. Conceptualization.

20. Participant.

می‌شوند، جهان‌های زیرشمول نگرشی که با بیان نگرش نشان داده می‌شوند و جهان‌های زیرشمول معرفتی که با گزاره‌های وجه معرفتی نشان داده می‌شوند. ورث (۱۹۹۹) ساخت جهان زیرشمول معرفتی را با استفاده از استعاره‌های مفهومی لیکاف (۱۹۸۷) توضیح می‌دهد؛ در حقیقت استعاره در چارچوب انگاره جهان متن به‌عنوان یک جهان زیرشمول طبقه‌بندی می‌شود. هرچند ورث (۱۹۹۹) به‌طور دقیق مشخص نکرده است که جهان زیرشمول با چه نوع استعاره‌ای ساخته می‌شود، با وجود این، می‌توان استعاره را به‌عنوان نوعی از جهان زیرشمول معرفتی طبقه‌بندی کرد. برخورد ورث با استعاره که با روایت‌های (تحلیل) شناخت‌گرایانه معاصر، مانند لیکاف و جانسون (۱۹۸۰) و لیکاف و ترنر (۱۹۸۹) مطابقت دارد، بر استعاره‌های سطحی منفرد^{۲۱} یک گفتمان تمرکز نمی‌کند، بلکه بر کلان استعاره‌های پایدار یا گسترده تمرکز می‌کند که از توالی خرده استعاره‌های مرتبط به هم منتج می‌شود (ورث، ۱۹۹۹: ۳۱۹).

۳- بررسی جهان‌های استعاری شیرکو بیکس در سرآغاز کتاب کرسی

اشعاری که توصیفی از منظرها و اشیاء طبیعی ارائه می‌دهند، صرفاً به عنوان شعر طبیعت در نظر گرفته نمی‌شوند (اتوود، ۱۹۷۲: ۴۹)، بلکه در پاره‌ای از آن‌ها نگرش شاعر در مورد جهان طبیعی بیان می‌شود. در همین راستا، لاهی (۲۰۰۳: ۷۹) اعتقاد داشت منظرهای فیزیکی در ادبیات و به‌ویژه در شعر، خواننده را در درک شخصیت‌هایی که در آن منظرها زندگی می‌کنند، یاری می‌رسانند؛ بنابراین، به‌طور خلاصه باید گفت برخی از شعرهای منظربنیاد به منظور توصیف منظرهای داخلی به‌کارگرفته شده‌اند و نقشه راه وضعیت ذهنی شخصیت‌های درون شعر را بیان می‌کنند. کشف نگرش شخصیت‌های ادبی در شعرهای مبتنی بر طبیعت یا منظربنیاد در گرو رمزگشایی از جهان‌های استعاری نهفته زیرساختی است که به صورت استعاره‌های خرد در سطح متن ادبی در روساخت ساری و جاری هستند و تظاهر عینی استعاره‌های کلان به شمار می‌آیند. کلان استعاره‌ها یا استعاره‌های منظربنیاد رابطه بین منظر شعری بازنمایی شده و برخی جنبه‌ها یا موجودیت‌های درون جهان متن ادبی را می‌نگارند. در دسته‌ای از این استعاره‌های منظربنیاد، منظر بیرونی بازنمایی استعاری از منظر درونی شخصیت ادبی است؛ یعنی برای توصیف وضعیت ذهنی شخصیت ادبی، منظر به عنوان حوزه مبدأ یا حوزه هدف در نگاشت استعاری عمل می‌کند (لاهی، ۲۰۰۷: ۵). در سرآغاز کتاب کرسی اثر شیرکو بیکس، منظر و شخصیت ادبی در استعاره‌ای دخیل هستند که در آن شاهد نگاشت منظر به شخصیت ادبی هستیم. نگارنده خود را هم‌چون بادی شیدا و سرگردان معرفی می‌کند که از زمان‌های دور تا به حال پابره‌نه در حافظه یک شهر در رفت و شد بوده است:

1. Sherko Bekas: "Meni nusæri æm dæqæ, der zæmanæ, / Læm faræ da, tʃon "ba" yæki fet u weti / pexawsi særwal derawi særgærdan, / dem u dætfm, /...." ("korsi" [Bekas 2005: 12]) **A WIND IS A PERSON**

۱. شیرکو بیکس: «من نگارنده این سطور دیر زمانیست، در این شهر، همچون «باد»ی واله و شیدا/ پابره‌نه، یک

لای قبای سرگردان، در رفت و آمدم» (بیکس، ۲۰۰۵: ۱۲) [استعاره باد انسان است]

²¹. individual 'surface' metaphors.

در نمونه ۱، «باد»، منظری بازنمایی شده از نگارنده است که با عنصر «همچون» همراه شده است: «من نگارنده ... / ... همچون «باد» ی ...». ساخت‌هایی از این قبیل که با عناصری همانند «همچون» و قیدهای «پنداری، گویی، گویا» همراهند، شکل‌گیری جهان زیرشمول معرفتی را برعهده دارند (رفایی قدیمی مشهد و غلامحسین زاده، ۱۳۹۹: ۳۹۷). سرآغاز کتاب کرسی با ساخت یک جهان استعاری روساختی جایی که در آن باد انسان است، شروع می‌شود («من نگارنده این سطور دیر زمانیست، در این شهر، همچون «باد»ی واله و شیدا، پابرنه، یک لای قبای سرگردان، در رفت و شدم» [باد انسان است])، در حالی که این توصیف استعاری از «باد» در حقیقت ارجاع به تجربه زندگی پرتلاطم و تلخ شیرکو بیکس از دوران کودکی در شهر سلیمانیه دارد:

«زندگی من بیشتر آوارگی و دربه‌دری بود، زندگی در کوچ و رهسپاری بود. از همان بچگی مدام در کوچیدن بودم. کودکی‌ام هم عبارت بود از کوچ، کوچ مستمر و مداوم تا به امروز» (۱۴۰۰: ۷۶).

یکی از مواردی که شیرکو بیکس در اشعارش بارها به آن پرداخته است، موضوع تنهایی است. گاهی اوقات او به این تنهایی شخصیتی انسانی بخشیده است:

2. Sherko Bekas: "tənyaiifem qələbaŋkəyakə lawaz, / mel rutawə, hæmu roʒe
lə ʃaii xanəyæki / beʃuki helmdoda, læ sær korsiaeki mandu, / ... / hæləniŋe
u daeniŋe .../" ("korsi" [Bekas 2005: 12]) **LONELINESS IS A BIRD**

۲. شیرکو بیکس: «تنهاییم زاغی است ضعیف / و گردن کل، هر روز در قهوه‌خانه‌ای نمود / بر یک صندلی

خسته، ... / فرود آمده، می‌نشیند و ... /» (بیکس، ۲۰۰۵: ۱۳) [استعاره تنهایی یک پرنده است]

موضوعی همچون تنهایی مفهومی انتزاعی است و صحبت در مورد آن مشکل است. شاعر برای این که بتواند در مورد آن صحبت کند، به شکلی استعاری به این موضوع پرداخته است و با استفاده از استعاره انسان‌انگاری، ساختاری پرنده‌مانند به آن بخشیده است. مختار شکری‌پور از مترجمان آثار شیرکو بیکس در ایران در یادداشتی با عنوان «فرو ریختن قلعه شعر» در مورد جریان صورت‌های گوناگون تنهایی در ذهن و زندگی شیرکو بیکس چنین می‌نویسد:

مرگ پدر شاعرش، فائق بیکس، در هشت سالگی، سکنی گزیدن شاعر با خواهران و مادرش در منزل دایی‌اش

در سلیمانیه و در نهایت ازدواج مجدد مادر و کوچشان به بغداد و دوام نیاوردن شیرکو در منزل ناپدری،

گسست‌های عمیق روحی و روانی در این شاعر پدید آورده است (ورزنده، ۱۴۰۰: ۳۴۶).

جهان‌های استعاری که بدین ترتیب از طریق خواندن سرآغاز کتاب کرسی ساخته می‌شوند، تفسیری را پیشنهاد می‌کنند که توصیف شخصیت ادبی به عنوان منظری بازنمایی شده از باد و تنهایی در نهایت به عنوان توصیفی از وضعیت ذهنی شیرکو بیکس تعبیر شوند و این یعنی تحقق کلان استعاره گسترده‌تر بیرون به منزله درون و شواهد شناختی ادبی برای حمایت از ادعای اتوود (۱۹۷۲) که مناظر بیرونی در ادبیات اغلب نقشه‌های یک وضعیت ذهنی هستند و همچنین پشتیبانی از ادعای نهایی (۱۳۹۸) رمان‌نویس گُرد است که در شعر شیرکو بیکس از موجودات زنده تا اشیاء بی‌جان همه و همه وسیله بیان افکار و ذهنیات وی می‌شوند. در انتهای سطر چهارم سرآغاز کتاب کرسی جهان استعاری دیگری به روی مخاطب گشوده می‌شود که در آن شاعر در مقام شعر ظاهر می‌شود:

3. Sherko Bekas: "jarek æbm bæ feereki / mæst u sær xofj mæyxanæ" ("korsi" [Bekas 2005: 12]) **A POEM IS A PERSON**

۳. شیرکو بیکس: «... گاهی شعر می‌شوم و / مست و لول می‌خانه» (بیکس، ۲۰۰۵: ۱۲) [استعاره شعر

انسان است]

در نمونه ۳، با ساخت یک جهان استعارای روساختی دیگری مواجهیم که در آن، شعر انسان است («... گاهی شعر می‌شوم و مست و لول می‌خانه». شعر انسان است)، در حالی که این توصیف استعارای از «شعر» مبتنی بر تجربه شعری شیرکو بیکس است:

«مثلاً من در کارهای اخیرم تلاش کرده‌ام این مرزها را درهم بکوبم. تلاش کرده‌ام شعر را از یک صدایی به چند صدایی تغییر بدهم» (آقایی، ۱۳۷۵: ۳۱) ۲۲.

شاعر بعد از ظاهر شدن در مقام شعر، بار دیگر در قامت یک قصه قدخمیده ظاهر می‌شود، البته این پایان کار نیست و شاعر تا پایان روایت به نثر و نمایشنامه هم تبدیل می‌شود:

4. Sheko Bekas: "jareki di / bæ fjirekeki komawæy naw xælwæteki sofyana u / ... , yan bæ pæxfani / be mali æw dæftanæ u, yan bæ fanoy / gælarezan." ("korsi" [Bekas 2005: 12]) **A STORY, PROSE AND PLAY ARE A PERSON**

۴. شیرکو بیکس: «باری دیگر، / قصه‌ای قدخمیده در خلوتی صوفی‌گونه می‌گردم، / ... یا به نثر ... / یا خود نمایشنامه / برگریزان تبدیل می‌گردم.» (بیکس، ۲۰۰۵: ۱۲) [استعاره قصه، نثر و نمایشنامه انسان هستند]

در حالی که جهان استعارای که از طریق خواندن نمونه ۴ بر روی مخاطب گشوده می‌شود، از رهگذر جهان روساختی قصه، نثر و نمایشنامه انسان هستند، میسر می‌شود؛ اما این جهان‌های روساختی در زیرساخت اشاره به چندین تجربه شعری شیرکو بیکس دارد:

«من می‌خواهم آن دنیای تنگ و محدود شعر را فراخ‌تر کنم. می‌خواهم بار دیگر شعر را به دنیای قصیده برگردانم، اما قصه‌ای مدرن و امروزی. ... یعنی به‌طور خلاصه، شعر را از آن خشکی و انجماد، از انقطاع و دوری از مردم که امروزه در دنیا به آن دچار شده است، برهانم و نجات دهم.» (آقایی، ۱۳۷۵: ۱۹) ۲۳.

همچنین شیرکو بیکس در مقدمه‌ای که بر ترجمه فارسی کتاب کرسی نوشته است، در مورد ساختار معماری این اثر چنین می‌نویسد:

در اثر جدیدم، کوشیده‌ام در یک زمان شعر و قصه و نثر و نمایشنامه را، هر کدام با خاصیت‌های جوهری خود، در کنار هم قرار داده ... بدین معنا که این اثر، یک ژانر یا یک هنر را در بر نمی‌گیرد. در جاهایی شعر را می‌بینی و در مقاطعی دیگر نثر و در قسمتی دیگر قصه و در مرحله‌ای هم نمایشنامه و حتی رپرتاژ ژورنالیستی و دیالوگ‌های عادی و کلام محض هم در آن جای می‌گیرد (شاسواری، ۲۰۱۳: ۸).

۲۲. برگردان فارسی این نقل قول در کتاب شناختنامه شیرکو بیکس در صفحات ۵۴ و ۵۵ توسط عباد روحی انجام شده است.

۲۳. برگردان فارسی این نقل قول در کتاب شناختنامه شیرکو بیکس در صفحه ۶۸ توسط عباد روحی انجام شده است.

در مورد تجربه‌های شعری شیرکو بیکس باید خاطر نشان ساخت که شیرکو بیکس در دهه هفتاد میلادی بعد از اینکه توانست با انتشار بیانیه ادبی «روانگه» (دیدگاه)، بر بحران ادبی ایجادشده توسط شاعران پس از گوران غلبه کند، سه دوره مختلف تجربه شعری را آزمود و تحولی شگرف را در شعر کردی پایه‌گذاری کرد: شعر «نه‌سته‌ق‌خواز» (گزین‌گویه‌وار)، شعر جاری یا رودینه شعر و رمان‌شعر که آمیزه‌ای بود از نثر و شعر و داستان و نمایشنامه. سرآغاز شعرسرای شیرکو بیکس و شاعرانی همچون عبدالله پشیو و لطیف هلمت از نوع شعر نه‌سته‌ق‌خواز (گزین‌گویه‌وار) بود. ویژگی این نوع شعر در ایجاز و خلاصه‌گویی بود که به سرعت حفظ می‌شد و دهان به دهان می‌گشت. با رواج این نوع شعر در بین شاعران نوپرداز کرد، شیرکو بیکس تجربه‌ای دیگر را آزمود و با سرودن دره پروانه‌ها عرصه دیگری را به روی شعر کردی گشود. تلفیق روایت‌های تاریخی و اسطوره‌ای و آمیختن پرداخت‌های شعری و داستانی در روایتی پرجنب و جوش از ویژگی شعر جاری یا شعر رودینه بود. دوره سوم تجربه شعری شیرکو بیکس آمیزه‌ای بود از انواع ژانرهای ادبی در یک اثر که کتاب کرسی حاصل اولین تلاش در این تجربه جدید بود. شیرکو بیکس با این تجربه، فصل تازه‌ای را در ادبیات کردی آغاز کرد. او با گذر از مرزهای شعر، پیوندی نوین را با سایر ژانرهای ادبی برقرار کرد. پیدایش «شعرداستان»، «غزل‌داستان»، «درامای شعر» و «رمان‌شعر» حاصل این پیوند نوین بود. رضا کریم مجاور از مترجمان اشعار شیرکو بیکس به فارسی، در مورد این گونه ژانر ادبی نوشت:

دریای شعر او گاه چنان طغیان می‌کند که مرز میان ژانرهای ادبی را به هم می‌ریزد و از شعر به داستان و رمان و نمایشنامه می‌رسد و همه انواع ادبی متفاوت را چنان هنرمندانه کنار هم می‌چیند که خواننده احساس نمی‌کند ژانر عوض شده و باید زاویه نگاهش را عوض کند (۱۴۰۰: ۳۵۱).

در رابطه با نگاهت‌های کلان‌استعاری و مناظر ادبی در اشعار گاهی ممکن است همیشه مناظر شعری حالت‌های ذهنی شخصیت‌های ادبی را در اشعار نگاشت نکنند و به شخصیت‌های دیگری مرتبط سازند. استعاره‌های اخیر به دو صورت ممکن است در شعر موجود باشند: یا با منظر به گونه‌ای رفتار می‌شود که گویی شخصیتی در جهان متن است؛ از این‌رو با کلان‌استعاره منظر به منزله شخصیت (شخصیت‌پردازی) سروکار داریم و یا با یک شخصیت در جهان متن به گونه‌ای رفتار می‌شود که گویی منظر است؛ از این‌رو با کلان‌استعاره «شخصیت به منزله منظر» سروکار داریم. اکنون برای فهم بیشتر استعاره‌های اخیر و وجه تمایز آن با استعاره‌های دسته اول، نمونه‌ای از هر کدام ارائه خواهد شد. شایان ذکر است چون ارائه نمونه‌هایی از شیرکو بیکس در مورد استعاره‌های اخیر از مجال این پژوهش خارج است، آن را به پژوهش‌های آتی واگذار خواهیم کرد و تنها به ارائه دو نمونه از اکورن (۱۹۸۳) و پردی (۱۹۷۳) اکتفا خواهیم کرد.

5. Milton Acorn: 'the clouds / growing and raising heads to look at themselves, / opening mouths to say what should be said' ('If You're Strong hearted' [Acorn 1983: 150]) A CLOUD IS A PERSON

۵. میلتن اکورن: "ابرها / رشد می‌کنند و سرها را بلند می‌کنند تا به خودشان نگاه کنند، / دهان باز می‌کنند تا آنچه باید گفته شود" ("If You're Strong hearted" [Acorn, 1983: 150]) [استعاره ابر یک انسان

[است

6. Al Purdy: 'as if she were a stone or a fallen tree, / her temperature the same as the landscape's' ('At Evergreen Cemetery' [Purdy 1973: 56]) **A HUMAN BODY IS A LANDSCAPE**

۶. آل پردی: «انگار یک سنگ یا درخت افتاده، / دمای او همان منظر است» («در گورستان همیشه سبز»

[Purdy 1973: 56]) [استعاره بدن انسان یک منظر است]

همان‌طور که نمونه ۵ نشان می‌دهد، کلان‌استعاره منظر به منزله شخصیت در استعاره خرد روساختی: یک ابر یک شخص است ظاهر می‌شود که در آن، منظر بازنمایی استعاری از یک شخصیت در جهان متن است. در نمونه ۶، شخص شاعر از قبر مادر متوفی خود بازدید می‌کند و بدن او را به سنگ یا درختی افتاده تشبیه می‌کند. در حالی که در نمونه‌های ۱، ۲، ۳ و ۴، منظر بیرونی بازنمایی استعاری از منظر داخلی (خود) شخصیت ادبی است.

۴- نتیجه‌گیری

کاربست انگاره جهان متن در متون ادبی به خواننده این مجال را می‌دهد تا از رهگذر مطالعه تعداد و انواع جهان‌های زیرشمول ایجادشده در حین خواندن متن ادبی، نگرش شخصیت‌های ادبی را از ابتدا تا انتهای متن ادبی شناسایی کرد. با کاربری جهان‌های زیرشمول انگاره جهان متن در سر آغاز کتاب کرسی اثر شیرکو بیگس که با ماهیتی توصیفی-تحلیلی انجام شد، وجود چندین جهان زیرشمول معرفتی را آشکار ساخت. با شناسایی جهان‌های زیرشمول معرفتی بر مبنای استعاره‌های منظر بنیاد، نگرش شیرکو بیگس نیز در سر آغاز کتاب کرسی مشخص گردید و شواهد شناختی ادبی برای پشتیبانی از فرضیه منظرهای بیرونی در ادبیات به مثابه نقشه‌های یک وضعیت ذهنی، ارائه گردید. بررسی‌ها در سر آغاز کتاب کرسی نشان داد هر یک از استعاره‌های خرد روساختی، ارجاعی هستند به تجربه‌های زندگی و شعری شاعر که در زیر ساخت به وسیله یک کلان استعاره انسجام یافته‌اند. بنابراین، استفاده از استعاره خرد روساختی **باد انسان است و تنهایی پرنده است** در نمونه ۱ و ۲ در سر آغاز کتاب کرسی شیرکو بیگس اشاره به کلان استعاره بیرون به مثابه درون در زیرساخت دارند که به نوبه خود این کلان استعاره دلالت بر زندگی تلخ دوران کودکی شیرکو بیگس در شهر سلیمانیه دارد. همچنین، استعاره‌های خرد روساختی **قصه، نثر و نمایشنامه انسان هستند** در نمونه‌های ۳ و ۴ در سر آغاز کتاب کرسی شیرکو بیگس به کلان استعاره بیرون به مثابه درون در زیرساخت اشاره دارد که آن هم به نوبه خود دلالت بر تجارب شعری شیرکو بیگس می‌کنند. در بخش پایانی پژوهش نیز به منظور مشخص کردن وجه تمایز کلان استعاره بیرون به مثابه درون از کلان استعاره‌های منظر به مثابه شخصیت و شخصیت به مثابه منظر دو نمونه شعر از اکورن (۱۹۸۳) و پردی (۱۹۷۳) ارائه گردید. نتیجه آن که می‌توان رایج‌ترین استعاره‌های منظر بنیاد در سر آغاز کتاب کرسی را تحت عنوان باد، قصه، نثر، نمایشنامه انسان و تنهایی پرنده هستند، دسته‌بندی کرد که کلان استعاره بیرون به مثابه درون به همگی آن‌ها سامان می‌دهد.

منابع

فارسی:

- آقایی، معروف. (۱۳۷۵). شش روز با شیرکو بیگس. سروه، شماره ۱۲۵: ۲۹-۳۵.
- آقایی، معروف. (۱۳۷۵). شش روز با شیرکو بیگس. سروه، شماره ۱۲۳-۱۲۴: ۱۸-۲۶.
- رفایی قدیمی مشهد، رضا و غلامحسین غلامحسین زاده. (۱۳۹۹). «بررسی و تحلیل کارکرد نظریه جهان متن در تحلیل زیبایی شناسانه شعر فارسی: مطالعه موردی یک غزل از سعدی و یک غزل از نیما یوشیج». *جستارهای زبانی*، دوره ۱۱، شماره ۶، ۴۱۸-۳۸۳.
- سجادی، بختیار. (۱۳۹۵). «شیرکو بیگس و نوگرایی در شعر معاصر کردی». *روزنامه شرق*، ۱۴ مرداد، ۱۳۹۵. دسترسی در <http://www.faratab.com>. ۱۳۹۵/۵/۱۴

- صالحی، سید علی. (۱۳۷۵). «گفت‌گو با شیرکو بیگس». *دنیای سخن*، شماره ۷۰، ۳۴-۲۴.
- علی آقایی، صمد و همکاران. (۱۳۹۹). «کلان استعاره شناختی آزادی در اشعار شیرکو بیگس». *تقد پارسى*، دوره ۳، شماره ۷، ۱۱۳-۹۵.
- _____ (۱۳۹۹). «رویکردی شناختی به کلان استعاره عشق در اشعار شیرکو بیگس». *پژوهش‌های بین‌رشته‌ای ادبی*، دوره ۲، شماره ۴، ۲۷۳-۲۵۲.
- لطیف‌نژاد رودسری، فرخ. (۱۳۹۶). «جهان زیرشمول معرفتی پل ورث در شعر دلم برای باغچه می‌سوزد اثر فروغ فرخزاد». *دومین کنفرانس بین‌المللی ادبیات و زبان‌شناسی*، مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
- ورزنده، امید. (۱۴۰۰). *شناختنامه شیرکو بیگس*. نگاه. چاپ اول.

کردی:

- بینکس، شیرکو. (۱۳۹۴). *کاوه‌ی ناسنگره*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- _____ (۱۳۹۴). *تاسک*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- _____ (۱۳۹۴). *ده‌ریه‌ندی په‌پوروله*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- _____ (۱۳۹۴). *خاچ و مار و رۆژژرمییری شاعیری*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- _____ (۱۳۹۴). *پۆننامه*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- _____ (۱۳۹۴). *رهنگلمان*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- _____ (۱۳۹۴). *پاییزه میوان*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- _____ (۱۳۹۴). *کورسی*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- _____ (۱۳۹۴). *کتیبی ملوانکه*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- _____ (۱۳۹۴). *ئیتستا کچیک نیشتمانمه*. تاران: ناریوحان. یه‌که‌م.
- سه‌جادی، بختیار. (۱۳۹۶). «لێكدانه‌وه‌ی شیوازناسانه‌ی قوتابخانه‌ی کانی روانگه و کفری: به سه‌رنجدان به شیعری شیرکو بینکس و له‌تیی هه‌لمه‌ت». *پژوهشنامه ادبیات کردی*، دوره ۳، شماره ۴، ۱۳۱-۱۶۵.

انگلیسی:

- Acorn, M. (1983). *Dig Up My Heart: Selected Poems 1952–1983*. Toronto: McClelland and Stewart.
- Atwood, M. (1996). *Survival: A Thematic Guide to Canadian Literature*. Toronto: McClelland and Stewart.
- Browse, S. (2013). *(Mega-) metaphor in the text-worlds of economic crisis: towards a situated view of metaphor in discourse*. PhD dissertation, University of Sheffield.
- Kovecses, Z. (2010). *Metaphor: A Practical Introduction*. Oxford and New York: Oxford University Press.
- Lahey, E. (2003). "Seeing the forest for the trees in Al Purdy's Trees at the Arctic Circle". *BELL: Belgian Journal of Language and Literatures*, 1: 73–83.
- Lahey, E. (2004). "All the World's a Sub-world: Direct Speech and Sub-World Creation in 'after'". *Nottingham Linguistic Circular*, 18: 21-8
- Lahey, E. (2007). *Mega metaphorical Mappings and the Landscapes of Canadian Poetry*. In M. Lambro and P. Stockwell (Ed) *Contemporary Stylistics*, London: Continuum.
- Lakoff, G. and Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live by*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G. and Turner, M. (1989). *More Than Cool Reason: A Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: Chicago University Press.
- Piller, I. (1999). "Extended Metaphor in Automobile Fan Discourse". *Poetics Today*, 20(3), 486-498
- Purdy, A. (1973). *Poems for All the Annettes*. Toronto: Anansi.
- Rezanova, Z., & Shilyaev, K. (2015). "Megametaphor as a coherence and cohesion device in a cycle of literary texts". *The Poznań Society for the Advancement of Arts and Sciences* 31-39.
- Wang, Q. (2019). "An Analysis of Li He's Poetry from the Perspective of Sub World Theory". *Journal of Language, Linguistics and Literature*, 5(1): 24-31.
- Werth, P. (1994). "Extended metaphor: a text world account". *Language and Literature*, 3(2): 79-103.
- Werth, P. (1999). *Text Worlds: Representing Conceptual Space in Discourse*. London: Longman.